
Vergaderjaar 2016–2017

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1710

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 januari 2017

Hierbij bied ik u aan de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 16 januari 2017.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

Egypte

De Raad zal spreken over Egypte. Naar verwachting wordt aandacht besteed aan de actuele binnenlandse ontwikkelingen, de rol van Egypte in de regio en het strategische belang van het land, migratie en de gesprekken tussen de EU en Egypte over de overeen te komen partnerschapsprioriteiten in het kader van het hernieuwde Nabuurschapsbeleid.

Egypte speelt een belangrijke rol in de regio, onder meer ten opzichte van buurland Libië, en is daarmee van strategisch belang voor de Europese Unie en Nederland. Bovendien is Egypte momenteel – tot eind 2017 – een niet-permanent lid van de VN-Veiligheidsraad. De EU heeft er belang bij dat Egypte een constructieve rol speelt bij het vinden van oplossingen voor conflicten in omringende landen en daarmee het bevorderen van regionale stabiliteit.

Het Egyptische maatschappelijk middenveld, waaronder mensenrechtenverdedigers- en organisaties, staat onder grote druk. De situatie dreigt verder te verslechteren door de ontwerp NGO-wet van het Egyptische parlement. Het kabinet is bezorgd over de verslechterende mensenrechten- en economische situatie in Egypte. In bilateraal verband en in multilaterale fora spreken Nederland en de EU deze zorgen onverkort uit en dringen zij aan op verbeteringen. Zodoende zal Nederland in de Raad hier ook krachtig aandacht voor vragen.

De Egyptische regering voert in de context van de IMF-overeenkomst van augustus jl. hervormingen door. Deze hervormingen zijn nodig om de economie uit het slop te trekken waarbij een zware wissel op de bevolking wordt getrokken. Het is daarom van belang dat kwetsbare groepen worden ontzien.

Verder blijft de veiligheidssituatie fragiel. De recente aanslag op een Koptische kerk in Cairo is hiervan een toonbeeld. De terreurdreiging van aan ISIS-gelieerde groeperingen in Noord-Sinaï is onverminderd hoog. Het kabinet steunt Egypte waar mogelijk hierbij.

In het kader van het herziene EU Nabuurschapsbeleid streeft de EU naar een op maat gesneden aanpak per partnerland, waarbij de omvang van de samenwerking afhangt van de mate van overeenstemming over de centrale waarden van het Nabuurschapsbeleid. De gesprekken tussen de EU en Egypte over de vaststelling van de zogenaamde partnerschapsprioriteiten zijn nog gaande. Het kabinet acht het positief dat de focus ligt op het bevorderen van duurzame stabiliteit, waarbij voor Nederland en de EU inclusieve ontwikkeling, democratisering, respect voor mensenrechten, goed bestuur en accountability centraal staan en onontbeerlijk zijn.

Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

Het kabinetsbeleid onderstreept de urgentie van de enige realistische en duurzame oplossing van het conflict, te weten een twee-statenoplossing op basis van de grenzen van 1967, met Israël en een Palestijnse staat die in vrede en veiligheid naast elkaar bestaan. Het kabinet blijft zich, ook tijdens de komende Raad, actief inzetten voor het behoud van de twee-statenoplossing en dringt er bij partijen op aan dat zij positieve stappen zetten die het wederzijds vertrouwen vergroten. Nederland ondersteunt het Franse MOVP-initiatief, dat hier ook op is gericht. Tegelijkertijd spreken Nederland en de EU partijen aan over de actuele situatie en stappen die hier haaks op staan.

Syrië

De Raad zal spreken over recente ontwikkelingen in Syrië, waaronder het onlangs afgekondigde staakt-het-vuren dat is overeengekomen door Rusland en Turkije. Het staakt-het-vuren en het bijbehorende akkoord kunnen dienen als opmars naar mogelijke vredesbesprekingen in Astana met verwachte deelname van Rusland, Turkije, het Syrische regime en (delen van) de oppositie, die zijn voorzien voor januari 2017. Het kabinet verwelkomt in principe elk initiatief dat bijdraagt aan een einde aan het bloedvergieten in Syrië, toename van humanitaire hulp of een doorstart van een duurzaam vredesproces. Op dit moment zijn er echter nog veel onduidelijkheden over het akkoord en moet bezien worden of het bestand standhoudt. Het kabinet is zich daarbij bewust van het feit dat met name Rusland, evenals andere regionale spelers waaronder Iran, specifieke doelen in Syrië nastreven die niet per se leiden tot duurzame vrede. Het kabinet houdt de ontwikkelingen rondom het akkoord en de voorziene besprekingen daarom nauwlettend in de gaten.

Het akkoord tussen Rusland en Turkije, de inauguratie van de nieuwe Amerikaanse president en het aantreden van de nieuwe secretaris-generaal van de VN zouden kunnen leiden tot nieuw momentum in het oplossen van het Syrië-vraagstuk. Nederland zal tijdens de Raad het EU-standpunt herbevestigen dat er, ondanks deze nieuwe dynamiek, geen duurzame, militaire oplossing voor het conflict is en dat een langdurige stabiliteit in Syrië alleen bereikt kan worden na een geloofwaardige, politieke transitie. De EU en de internationale gemeenschap, inclusief de VN, hebben daar een rol in te spelen. Nederland zal zijn huidige inzet ten aanzien van Syrië voortzetten en aandacht blijven vragen voor *accountability*, voortbouwend op de op 21 december 2016 aangenomen AVVN-resolutie die een bewijzenbank instelt. Nederland heeft daaraan als eerste land ook middelen bijgedragen (€ 1 miljoen). Daarbij houdt het kabinet rekening met veranderende omstandigheden en blijft het bieden van humanitaire hulp aan de burgerbevolking een prioriteit.

Mogelijk zal de Raad ook spreken over de EU-strategie voor Syrië. Zoals aangegeven in de Kabinetsappreciatie van het Commissiewerkprogramma 2017 (Kamerstuk 22 112, nr. 2248) zal de Commissie naar verwachting in het eerste kwartaal van 2017 een strategie presenteren, die ingaat op (1) de huidige (politieke en humanitaire) situatie in Syrië, (2) de strategische doelen van de EU, (3) de risico's en dreigingen voor EU-belangen, (4) de EU doelstellingen (met plaats voor humanitaire steun en accountability), (5) de actiepunten en (6) de wijze de EU zal bijdragen aan de wederopbouw van een stabiel Syrië met een pluralistisch en tolerant maatschappelijk middenveld. Zonder een geloofwaardige, inclusieve politieke transitie zal de EU geen steun verlenen aan de wederopbouw van een post-conflict Syrië.